

Διαγώνισμα Έκθεσης Έκφρασης Γ' Ενιαίου Λυκείου – Γενικής Παιδείας

Α. Διαβάστε προσεκτικά το παρακάτω κείμενο:

Η μηχανή μαζικής προπαγάνδας

§1 Τα τελευταία χρόνια ο γυναικείος πληθυσμός τραβά όλο και περισσότερο την προσοχή σαν σημαντικός αγοραστής κάθε είδους καταναλωτικών αγαθών: οπίπια και έπιπλα, αυτοκίνητα, ψυγεία, ρούχα για την οικογένεια, είδη εγκυμοσύνης κ.ά. Πολλά απ' αυτά τα προϊόντα είναι αναγκαία και χρήσιμα και, σαν τέτοια, δε χρειάζεται να «πουληθούν» με τη μεσολάβηση μεγάλης διαφημιστικής πίεσης, πράγμα που αυξάνει το κόστος τους. Αλλά στο αναρχικό σύστημα του καπιταλισμού, με την τεράστια και περιττή πολλαπλάσια αντιγραφή των προϊόντων, οι διάφοροι βιομήχανοι συναγωνίζονται ο ένας τον άλλο για ένα μεγαλύτερο μερίδιο αυτής της προσοδοφόρου αγοράς. Έτσι ο τομέας της διαφήμισης, παρασιτικό εξάρτημα των μεγάλων επιχειρήσεων, έχει και ο ίδιος εξελιχθεί σ' έναν άλλο κλάδο μεγάλων επιχειρήσεων.

§2 Όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης - το ραδιόφωνο, η τηλεόραση και ο τύπος - που επηρεάζουν και διαμορφώνουν την κοινή γνώμη, βασίζονται και υποστηρίζονται από τους διαφημιστές, που με τη σειρά τους, υποστηρίζονται από τους καπιταλιστές εμπορευματοπαραγωγούς. Όλες αυτές οι πλευρές των μεγάλων επιχειρήσεων δεν προωθούν μονάχα την πώληση των εμπορευμάτων, αλλά αποτελούν επίσης τον πέμπτο τροχό της μηχανής μαζικής προπαγάνδας που διαδίδει την κατάλληλη, απαιτούμενη ιδεολογία και ψυχολογία για τη διατήρηση του καπιταλιστικού συστήματος και των εκμεταλλευτικών δυνάμεων.

§3 Οι γυναίκες, ήδη φορτωμένες με πολυάριθμες συγκρούσεις, διαψεύσεις και απογοητεύσεις, είναι πολύ επιρρεπείς σ' αυτή την ψυχολογική χειραγώγηση, που τις κατευθύνει να ψωνίζουν πράγματα σαν λύση στα προβλήματά τους. Επιπλέον, στον Τύπο, ένας όλο και μεγαλύτερος αριθμός περιοδικών απευθύνονται αποκλειστικά στις γυναίκες, ιδιαίτερα στον τομέα της μόδας και της ομορφιάς. Αυτές είναι όμορφες εκδόσεις, τυπωμένες στο πιο φίνο χαρτί λουστρασιόν. Αλλά τα περιεχόμενα είναι γλοιώδη γιατί δεν πουλάνε μονάχα ομορφιά με το τσουβάλι και άλλες επικερδείςπραμάτειες, αλλά και ένα πολύ αποτελεσματικό κίνητρο αγορών - ότι, δηλαδή, οι γυναίκες που ψωνίζουν τα περισσότερα είναι οι πιο ευτυχιμένες και επιτυχημένες γυναίκες.

§4 Στις γοητευτικές διαφημίσεις βλέπουμε δελεαστικές φωτογραφίες πλούσιων εμπορευμάτων όλων των ειδών δίπλα σε όμορφες γυναίκες. Το Μεγάλο Αμερικάνικο Όνειρο επαληθεύεται για τις ωραίες γυναίκες που μπορούν να αποκτήσουν αεροδυναμικά αυτοκίνητα, συσκευές τηλεοράσεως και τα τσιαούτα, και καθώς φαίνεται, μια ονειρώδη σεξουαλική ζωή και μια ιδανική οικογένεια. Εκείνες που δεν κατορθώνουν ν' αποκτήσουν όλα αυτά τα πράγματα απορούν τι συμβαίνει μαζί τους σαν *γυναίκες* και στερήθηκαν αυτό το Μεγάλο Αμερικάνικο Όνειρο. Μέμφονται τον εαυτό τους που δε γεννήθηκαν πλούσιες και όμορφες.

§5 Αυτό το αίσθημα προσωπικής κατωτερότητας επιβάλλεται παραπέρα από τα ρομάντζα και τα άρθρα που γεμίζουν το κενό ανάμεσα στις μεγάλες διαφημίσεις. Συγγραφείς ικανοί να αποκαλύπτουν την καπιταλιστική προέλευση αυτού του αισθήματος ήττας, που βασανίζει μεγάλες μάζες γυναικών, δεν καλούνται να διαδώσουν τις απόψεις τους σ' αυτά τα λαμπρά περιοδικά. Οι «επιστημονικές» απόψεις που δίνονται με το σταγονόμετρο σ' αυτά, προορίζονται να υποστηρίξουν και όχι να υπονομεύσουν την καπιταλιστική εκμετάλλευση των γυναικών.

§6 Έτσι οι σπεσιαλίστες διαφόρων ειδών, που προσλαμβάνονται για να γράψουν άρθρα για αγχώδεις νοικοκυρές, δίνουν σ' αυτές διαλέξεις για την αναγκαιότητα περισσότερης φροντίδας των παιδιών, για τη μητρική αγάπη, για τη φροντίδα της οικογένειας - που όλα αυτά, είναι ξεκάθαρο, μπορούν να καλυφθούν με μεγάλες και δαπανηρές αγορές. Η συζητούν προβλήματα σχετικά με τις γυναίκες που κάνουν καριέρα, αφήνοντας συχνά το δόλιο, απατηλό υπαινιγμό ότι τα ευτυχημένα οπτικά τους και η συναισθηματική τους ζωή μπαίνουν σε κίνδυνο με την εξωτερική τους εργασία. Και εδώ ξαναφαίνεται ότι ο κίνδυνος μπορεί να αποτραπεί κάνοντας περισσότερες αγορές.

§7 Φέρνοντας αντιμέτωπες την εργαζόμενη γυναίκα απ' τη μια και τη νοικοκυρά μητέρα από την άλλη - και το αντίστροφο - και οι δυο κατηγορίες γυναικών μένουν με αισθήματα ενοχής, εσωτερικές συγκρούσεις και απογοητεύσεις. Αυτό παίρνει ακόμα μεγαλύτερες διαστάσεις στην περίπτωση εκείνων που είναι και εργαζόμενες και νοικοκυρές. Τρώγονται διαρκώς από μια σύγκρουση ενδιαφερόντων την οποία δεν μπορούν να επιλύσουν.

§8 Αλλά όλη αυτή η απελπισία και το αίσθημα της ήττας που βασανίζουν τις γυναίκες είναι εξαιρετικά επωφελή για τους κερδοσκόπους. Στέλνουν τις γυναίκες σε όργια αγορών σε μια προσπάθεια να ξεπεράσουν τις αγώνιες τους και το αίσθημα της αποτυχίας. Πολύ συχνά, σαν άμεσο τονωτικό φάρμακο της αυτοπεποίθησής τους, ορμάνε ν' αγοράσουν ένα μοντέρνο ρούχο ή ένα μαγευτικό σκεύασμα ομορφιάς σε μπουκαλάκι.

§9 Με δυο λόγια, το καπιταλιστικό σύστημα πρώτα υποβιβάζει και καταπιέζει τη μεγάλη μάζα των γυναικών. Μετά εκμεταλλεύεται τις δυσάρεσκες και τους φόβους των γυναικών για να τροφοδοτήσει την πυρά των απεριόριστων πωλήσεων και κερδών.

§10 Το καθήκον μας, επομένως, είναι να αποκαλύπτουμε τόσο το καπιταλιστικό σύστημα σαν πηγή αυτών των συμφορών όσο και τη μηχανή μαζικής προπαγάνδας που μαθαίνει στις αφελείς γυναίκες ότι ο δρόμος για μια πετυχημένη ζωή και αγάπη περνάει μέσα από την απόκτηση πραγμάτων. Το να παραβλέψουμε ή να δεχθούμε τα καπιταλιστικά πρότυπα σε οποιοδήποτε τομέα - από την πολιτική μέχρι τα καλλυντικά - σημαίνει ότι στηρίζουμε και διαιωνίζουμε αυτό το ανελέητο κερδοσκοπικό σύστημα και τη συνέχιση της εξάρτησης των γυναικών.

(Εβελιν Ριντ, Μετάφραση: Μάνια Τσελέντη)

Β. Ασκήσεις:

1. Να γράψεις την περίληψη του κειμένου σε 80 – 100 λέξεις. (25)
2. α. Στην πρώτη παράγραφο να αντικαταστήσεις την κάθε υπογραμμισμένη λέξη με άλλη, χωρίς να αλλοιώνεται η σημασία του κειμένου: *τραβά, αναγκαία, αυξάνει, συναγωνίζονται, προσοδοφόρο*. (5)
β. Να σχηματίσεις από μία πρόταση με τις παρακάτω λέξεις: *προωθώ, διατήρηση, επιρροής, μέμφομαι, επωφελής*. (5)
3. α. Πώς συνδέονται μεταξύ τους οι παράγραφοι 7 και 8; Να δώσεις **συνολικό πλαγιότιτλο** και για τις δύο παραγράφους μαζί. (5)
β. Να αναφέρεις ονομαστικά **τον τρόπο ή τους τρόπους πειθούς** που χρησιμοποιεί η συγγραφέας **στις συγκεκριμένες παραγράφους** (να γίνουν συγκεκριμένες παραπομπές). (5)
4. Ποια είναι **τα βαθύτερα αίτια** που οδηγούν τη γυναίκα στην αγορά όλο και περισσότερων αγαθών, **σύμφωνα με τη συγγραφέα**; (να δοθεί απάντηση με απαρίθμηση και σύντομη επεξήγηση) (5)
5. Τι θα πρότεινες στο ακροατήριό σου*1 προκειμένου να μην προσαρμοστεί η κοινή γνώμη στη χειραγώγηση που ασκούν πάνω της κερδοσκοπικοί μηχανισμοί όπως η διαφήμιση; **Οι προτάσεις σου** να αναπτυχθούν σε ένα κείμενο 500 λέξεων. (50)

*1 Το κείμενο που σου ζητείται να συντάξεις είναι προφορική ομιλία σε κάποιο ακροατήριο. Μην ξεχνάς ότι εσύ είσαι ο ομιλητής και πρόκειται να αναγνώσεις τις απόψεις σου μπροστά σε κοινό. Πρέπει να χρησιμοποιήσεις την ανάλογη προσφώνηση και επιφώνηση, στην αρχή και στο τέλος του κειμένου σου αντίστοιχα και φυσικά να προσαρμόσεις το ύφος των λόγων σου στην επικοινωνιακή περίσταση της προφορικής ομιλίας, προκειμένου να πετύχεις τους στόχους σου, δηλαδή να είναι πιο αποτελεσματική η πειθώ σου.

(ΑΡΙΣΤΑ: 100 ΜΟΡΙΑ)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ